

D E K R E T

z dnia 25 października 1948 r.

o zasadach i trybie likwidacji niektórych przedsiębiorstw bankowych.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 25 czerwca 1948 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 223) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Przepisy niniejszego dekretu mają zastosowanie do likwidacji przedsiębiorstw bankowych powstałych przed dniem 1 września 1939 r. z wyjątkiem tych przedsiębiorstw bankowych, co do których w dniu wejścia w życie niniejszego dekretu toczy się już postępowanie upadłościowe.

Art. 2. 1. W czasie likwidacji przedsiębiorstwo bankowe, posiadające osobowość prawną, zachowuje tę osobowość.

2. Likwidację prowadzi się pod firmą przedsiębiorstwa z dodatkiem „w likwidacji“.

Art. 3. 1. Minister Skarbu mianuje i odwołuje Naczelnego Likwidatora.

2. Do zakresu działania Naczelnego Likwidatora należy ogólne kierownictwo i nadzór nad likwidacją przedsiębiorstw bankowych.

Art. 4. 1. Likwidację poszczególnych przedsiębiorstw bankowych przeprowadzają likwidatorzy.

2. Likwidatorów mianuje i odwołuje Minister Skarbu na wniosek Naczelnego Likwidatora. Likwidatorem może być zarówno osoba fizyczna, jak i prawna.

3. Jednemu likwidatorowi może być powierzona likwidacja kilku przedsiębiorstw bankowych.

Art. 5. Likwidator reprezentuje likwidowane przedsiębiorstwo bankowe przed sądem i poza sądem.

Art. 6. Likwidator zgłosi celem wpisania do rejestru handlowego otwarcie likwidacji, jeżeli jeszcze nie została zgłoszona, oraz imię i nazwisko likwidatora lub nazwę osoby prawnej będącej likwidatorem.

Art. 7. Minister Skarbu w drodze zarządzenia określi zakres działania i uprawnień Naczelnego Likwidatora i likwidatorów.

Art. 8. Z chwilą objęcia obowiązków przez likwidatora, właściciel i organy władz przedsiębiorstwa bankowego tracą z samego prawa zarząd tego przedsiębiorstwa; obowiązani są oni wskazać i oddać likwidatorowi cały majątek oraz księgi i akta przedsiębiorstwa i udzielać mu wszelkich potrzebnych wyjaśnień.

Art. 9. Wszystkie zobowiązania i wierzytelności likwidowanego przedsiębiorstwa bankowego, których termin płatności jeszcze nie nastąpił, stają się płatne z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim o otwarciu likwidacji przedsiębiorstwa, a zobowiązania i wierzytelności przedsiębiorstw będących już w likwidacji — z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu.

Art. 10. Nie można ogłosić upadłości przedsiębiorstwa bankowego, likwidowanego w trybie niniejszego dekretu.

Art. 11. Po ogłoszeniu likwidacji żaden wierzyciel nie może kierować egzekucji do majątku likwidowanego przedsiębiorstwa bankowego, jak również nie może uzyskać na tym majątku prawa zastawu ani hipoteki celem zabezpieczenia wierzytelności, chociażby powstała ona przed ogłoszeniem likwidacji.

Art. 12. 1. Likwidator sporządzi inwentarz i bilans otwarcia likwidacji stosownie do przepisów, które wyda Minister Skarbu.

2. Bilans otwarcia likwidator złoży Naczelnemu Likwidatorowi do zatwierdzenia.

Art. 13. 1. W razie gdy okaże się, że majątek przedsiębiorstwa bankowego postawionego w stan likwidacji (art. 11) wystarczy najwyżej na pokrycie kosztów likwidacji, Minister Skarbu może uznać przedsiębiorstwo za zlikwidowane bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego.

2. Takie samo uprawnienie służy Ministrowi Skarbu w przypadku, gdy okoliczność określona w ustępie poprzedzającym wyjdzie na jaw dopiero w toku postępowania likwidacyjnego.

3. Decyzja o uznaniu przedsiębiorstwa za zlikwidowane podlega ogłoszeniu w Monitorze Polskim i stanowi podstawę do wykreślenia przedsiębiorstwa z rejestru handlowego.

Art. 14. 1. Likwidator ogłasza w Monitorze Polskim o otwarciu postępowania likwidacyjnego

i wzywa wszystkich wierzycieli oraz dłużników przedsiębiorstwa do zgłoszenia swych wierzytelności oraz długów.

2. Wezwanie likwidator wywiesi również w budynku siedziby przedsiębiorstwa i jego oddziałów.

3. Termin zgłoszenia wynosi trzy miesiące od daty ogłoszenia.

4. W razie niezgłoszenia przez dłużnika jego długu likwidator wpisze ten dług na listę na podstawie ksiąg i innych dowodów likwidowanego przedsiębiorstwa.

Art. 15. 1. Wierzytelność powinna być zgłoszona na piśmie. W zgłoszeniu wierzytelności należy podać:

- 1) imię i nazwisko wierzyciela i jego miejsce zamieszkania lub firmę i jej siedzibę;
- 2) wierzytelność w kapitale oraz wartość wierzytelności niepieniężnej;
- 3) dowody wierzytelności;
- 4) stan sprawy, jeżeli co do wierzytelności toczy się postępowanie sądowe.

2. Wierzyciel zamieszkały za granicą obowiązany jest obrać sobie w Polsce zamieszkanie dla doręczeń. W przeciwnym razie doręczenie uważa się za dokonane z chwilą złożenia pisma do akt likwidatora.

Art. 16. Likwidator zakończy bieżące interesy przedsiębiorstwa, ściągnie wierzytelności, spienięży majątek przedsiębiorstwa i wypełni zobowiązania.

Art. 17. 1. Po upływie terminu przewidzianego w art. 14 likwidator sporządzi listę zgłoszonych a przyjętych przez niego wierzytelności i przedstawi ją do zatwierdzenia Naczelnemu Likwidatorowi.

2. Lista zgłoszonych i przyjętych wierzytelności po zatwierdzeniu przez Naczelnego Likwidatora zostanie wyłożona do wglądu zainteresowanych na przeciąg 2 tygodni od dnia ukazania się ogłoszenia przewidzianego w ustępie końcowym.

3. O miejscu i czasie wyłożenia listy zgłoszonych wierzytelności likwidator ogłosi w Monitorze Polskim.

Art. 18. 1. Wierzyciele, których wierzytelności nie zostały umieszczone na liście zgłoszonych wierzytelności w całości lub w części, mogą składać żarzuty na ręce likwidatora do Naczelnego Likwidatora w terminie miesięcznym od daty ukazania się ogłoszenia w Monitorze Polskim o wyłożeniu listy.

2. Żarzuty rozstrzyga Naczelnny Likwidator, którego decyzję doręcza się wierzycielowi na piśmie.

3. Od decyzji Naczelnego Likwidatora przysługuje stronie odwołanie do Ministra Skarbu

w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia decyzji.

4. Decyzja Ministra Skarbu jest ostateczna.

Art. 19. 1. Wierzytelności i zobowiązania pieniężne zostaną przyjęte do bilansu otwarcia likwidacji i listy wierzytelności według następujących zasad:

- 1) wyrażone w złotych lub przeliczone na złote — w kwocie wierzytelności lub długu w złotych bez względu na to, jaki środek płatniczy opiewający na złote miał obieg w chwili powstania lub przeliczenia tych wierzytelności lub długów;
- 2) wyrażone w złotych w złocie—w kwocie wierzytelności lub długu, licząc jeden złoty za jednego złotego w złocie;
- 3) wyrażone w obcej walucie, z wyjątkiem przypadków objętych pkt 4, jeżeli przysługują:
 - a) krajowcom od krajowców — w pieniądzu polskim według oficjalnego kursu na podstawie ostatniego notowania danej waluty przed dniem 1 września 1939 r.,
 - b) cudzoziemcom lub od cudzoziemców — w pieniądzu polskim, według stawek przeliczeniowych stosowanych przez Narodowy Bank Polski przy rozrachunkach z tytułu obrotów zagranicznych w chwili sporządzania bilansu otwarcia;
- 4) wyrażone w guldenach gdańskich i markach niemieckich, jeżeli powstały na obszarach, na których w dniu 1 września 1939 r. obiegowym środkiem płatniczym był gulden gdański lub marka niemiecka—w złotych w stosunku jeden złoty za jeden gulden gdański lub za jedną markę niemiecką.

2. Przez wyrażenie „krajowcy“ i „cudzoziemcy“ rozumie się osoby określone w art. 1 ust. (3) i (4) dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 kwietnia 1936 r. w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 86, poz. 584) zmienionego dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 września 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 549). Nie jest jednak cudzoziemcem w rozumieniu dekretu niniejszego osoba, która po dniu 1 września 1939 r. przeniosła miejsce zamieszkania lub siedzibę z kraju za granicę.

3. Spłata zobowiązań wobec cudzoziemców nastąpi z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa dewizowego oraz na zasadach umów między państwowych, o ile umowy takie zostały lub zostaną zawarte.

Art. 20. Odsetki od zobowiązań likwidowanych przedsiębiorstw bankowych ulegają umorzeniu, chyba że zostały one przed dniem otwarcia likwidacji dopisane do kapitału dłużnego przez przedsiębiorstwo bankowe.

Art. 21. Wierzyciel, który chce skorzystać z prawa potrącenia, winien o tym oświadczyć nie później, niż przy zgłoszeniu wierzytelności.

Art. 22. Potrącenie nie jest dopuszczalne, jeżeli dłużnik likwidowanego przedsiębiorstwa bankowego nabył wierzytelność w drodze przelewu po dniu 1 września 1939 r.

Art. 23. Jeżeli w aktywach likwidowanego przedsiębiorstwa znajdują się należności, do których realizacji w czasie trwania likwidacji istnieją przeszkody ustawowe (należności od przedsiębiorstw przejętych na własność Państwa, jak również należności zabezpieczone hipoteką na przejętych na cele reformy rolnej nieruchomościach ziemskich, na nieruchomościach przejętych na własność Gminy m. st. Warszawy itp.), to należności takie wyłączają się z aktywów i likwidację przeprowadza się tak, jak gdyby należności tych nie było.

Art. 24. Po ustaleniu funduszków masy przedsiębiorstwa, likwidator sporządzi plan zaspokojenia wierzytelności i przedstawi go do zatwierdzenia Naczelnemu Likwidatorowi.

Art. 25. Należności ulegające zaspokojeniu z funduszków likwidowanego przedsiębiorstwa będą uiszczane w następującej kolejności:

- 1) koszty postępowania likwidacyjnego oraz zaciągnięte na ten cel pożyczki;
- 2) podatki i inne daniny przypadające za okres likwidacji;
- 3) należności pracowników z umowy o pracę, przypadające za rok ostatni przed datą ogłoszenia likwidacji;
- 4) podatki i inne daniny publiczne należne za ostatnie dwa lata przed datą ogłoszenia likwidacji wraz ze wszystkimi dodatkami i kosztami egzekucji;
- 5) należności instytucji ubezpieczeń społecznych, powstałe z tytułu ubezpieczeń pracowników wymienionych w pkt 3 za rok ostatni przed datą ogłoszenia likwidacji;
- 6) należności zabezpieczone prawem zastawu lub hipoteką przed dniem 1 września 1939 r.;
- 7) inne wierzytelności z wyjątkiem kar pieniężnych i grzywien;
- 8) kary pieniężne i grzywny.

Art. 26. 1. Plan zaspokojenia wierzytelności, po zatwierdzeniu przez Naczelnego Likwidatora, zostanie wyłożony do wglądu zainteresowanych na przeciąg dwu tygodni od dnia ukazania się ogłoszenia przewidzianego w ust. 2.

2. O miejscu i czasie wyłożenia planu zaspokojenia wierzytelności likwidator ogłosi w Monitorze Polskim.

Art. 27. 1. Wierzyciele mogą składać zarzuty przeciwko planowi zaspokojenia wierzytelności na

ręce likwidatora do Naczelnego Likwidatora w terminie miesięcznym od dnia ukazania się ogłoszenia w Monitorze Polskim o wyłożeniu planu.

2. Zarzuty rozstrzyga Naczelnny Likwidator, którego decyzję doręcza się wierzycielowi na piśmie.

3. Od decyzji Naczelnego Likwidatora przysługuje stronie odwołanie do Ministra Skarbu w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia.

4. Decyzja Ministra Skarbu jest ostateczna.

Art. 28. 1. Po upływie terminu do zgłaszania zarzutów lub po ich prawomocnym rozstrzygnięciu plan zaspokojenia wierzytelności podlega wykonaniu.

2. Podział funduszków może być dokonany jednorazowo lub kilkakrotnie w miarę likwidacji majątku masy.

Art. 29. Jeżeli suma przeznaczona do podziału nie wystarcza na zaspokojenie w całości wszystkich należności, należności dalszej kategorii (art. 25) będą uiszczone dopiero po zupełnym zaspokojeniu należności poprzedzającej kategorii, a gdy majątek nie wystarcza na pokrycie w całości wszystkich należności tej samej kategorii, należności te będą zaspokojone stosunkowo do wysokości każdej z nich.

Art. 30. Nieruchomości zbywane będą przez licytację publiczną według przepisów kodeksu postępowania cywilnego o egzekucji, a z wolnej ręki jedynie za zezwoleniem Ministra Skarbu i po cenie nie niższej od wyznaczonej w zezwoleniu.

Art. 31. 1. Sprzedaż ruchomości i papierów wartościowych dokonana będzie przez likwidatora z licytacji publicznej bądź za zezwoleniem Naczelnego Likwidatora z wolnej ręki.

2. Sprzedaż ruchomości i papierów wartościowych przez licytację publiczną odbywać się będzie według przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 stycznia 1935 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o trybie dokonywania licytacji publicznej ruchomości w postępowaniu upadłościowym (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 19).

Art. 32. 1. Z nadwyżki pozostałej po pokryciu kosztów postępowania likwidacyjnego i po zaspokojeniu wierzycieli będą wypłacone właścicielom przedsiębiorstwa i akcjonariuszom udziały w wysokości nie przekraczającej ich wpłat na poczet kapitałów własnych w stosunku do ich wpłat.

2. Nie zużyta w powyższy sposób reszta majątku zostanie zarządzeniem Ministra Skarbu przeznaczona na pokrycie kosztów postępowania likwidacyjnego tych przedsiębiorstw, których własny majątek na to nie wystarczy, a pozostałość będzie przelana do Skarbu Państwa.

Art. 33. 1. O miejscu i czasie rozpoczęcia i zakończenia wypłaty wierzytelności oraz należności właścicieli, udziałowców i akcjonariuszów likwidator ogłosi w Monitorze Polskim.

2. Nie odebrane w terminie sumy likwidator bezzwłocznie przekaże do Banku Gospodarstwa Krajowego do dyspozycji wierzycieli, właścicieli i udziałowców. Sumy nie odebrane przez wierzycieli, właścicieli i udziałowców, po upływie jednego roku od ostatniego dnia terminu, przewidzianego w ust. 1, przechodzą na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 34. 1. Po wydaniu przepisów regulujących sprawę należności, określonych w art. 23, Minister Skarbu zarządzi zrealizowanie tych należności i dokonanie dodatkowego podziału według listy wierzycieli i pierwotnego planu.

2. Koszty zrealizowania aktywów i dodatkowego podziału będą pokryte z uzyskanych sum.

Art. 35. 1. Po ukończeniu likwidacji i po zatwierdzeniu przez Naczelnego Likwidatora ostatecznych rachunków, likwidator sporządzi sprawozdanie likwidacyjne, które po zatwierdzeniu przez Naczelnego Likwidatora złoży sądowi rejestrowemu.

2. Sąd rejestrowy na wniosek likwidatora zarządzi wykreślenie przedsiębiorstwa z rejestru.

Art. 36. Przy likwidacji w trybie niniejszego dekretu nie mają zastosowania przepisy o likwidacji, zawarte w innych ustawach i w statutach likwidowanych przedsiębiorstw bankowych.

Art. 37. 1. Minister Skarbu może zarządzić przeprowadzenie likwidacji w trybie ustalonym przepisami niniejszego dekretu oddziałów lub majątku przedsiębiorstw bankowych, których siedziby znalazły się poza granicami Państwa Polskiego.

2. Przy likwidacji oddziałów lub majątku przedsiębiorstw bankowych, których siedziby znalazły się poza granicami Państwa Polskiego, a które emitowały listy zastawne, posiadacze tych listów zastawnych będą traktowani na równi ze wszystkimi nieuprzywilejowanymi wierzycielami; do ich wierzytelności nie mają zastosowania przepisy art. 74 ust. 2 prawa bankowego (Dz. U. R. P. z 1948 r. Nr 34, poz. 10).

Art. 38. 1. Czynności likwidacyjne, dokonane na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów prawnych, pozostają w mocy.

2. Do dalszego postępowania w sprawach nie zakończonych stosuje się przepisy niniejszego dekretu. Jednakże w sprawach tych likwidator wezwie dodatkowo w trybie art. 14 wierzycieli i dłużników, którzy dotychczas nie zgłosili swoich wierzytelności i długów, do ich zgłoszenia.

Art. 39. Minister Skarbu może odwoływać w trybie niniejszego dekretu mianowanych przez sąd likwidatorów przedsiębiorstw bankowych.

Art. 40. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 41. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Józef Cyrankiewicz

Minister Skarbu:

w z. Wincenty Jastrzębski